

A Szervkoordinációs Iroda rövidített Szakmai Beszámolója

Szűcs A, Mihály S.

A Szervkoordinációs Iroda a 323/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján végzi Magyarországon minden transzplantációs célú szervkivételi riadó szervezését. A feladat ellátása érdekében az Iroda non-stop készenléletet biztosít a donorjelentések fogadására és a szervezési teendők ellátására, az első információk alapján felméri a donor alkalmasságát és a szervek transzplantációs célú felhasználhatóságát, értesíti a területileg és az egyes szervek vonatkozásában illetékes szervkivételre feljogosított centrumokat, valamint megszervezi a szervkivételt. Eközben segíti a kórházakat a jogszerű adminisztrációban és donorgondozásban. A dokumentáció véglegesítését minden dobogó szívű agyhalottból történő donáció vonatkozásában az országos koordinátorok végzik, így nemzeti adatbázist kezelnek a donációs-transzplantációs aktivitásról.

A jelentések jellemzői

A Szervkoordinációs Iroda 234 donorjelentést regisztrált 2011-ben. Agyhalott szervdonorból 131 alkalommal történt transzplantációs célú szerveltávolítás. 77 esetben egyféle szervkivétel történt, amelyek közül 70 csak vesedonáció és 7 vesekivétellel nem járó egyszervkivétel volt. 2011-ben 53 vesék kivételét is magába foglaló többszervkivétel történt. Ezek közül 22 esetben három szerv kivétele, 20 esetben négy szerv kivétele, 11 esetben öt szerv kivétele történt meg.

A 234 jelentés 58 kórházból érkezett, amelyek közül 117 megyei (50%), 56 fővárosi (24%), 29 városi (12%) és 32 egyetemi (14%) kórházból érkezett.

A 131 donáció 44 kórházban valósult meg, amelyek közül 74 megyei (56%), 24 fővárosi (18%), 16 városi (12%) és 17 egyetemi (13%) kórházban valósult meg.

Átlagosan 4,03 jelentés érkezett egy jelentő intézményből. A donációk 44 intézményben valósultak meg. A legtöbb megvalósult donáció 12 volt egy kórházban, az intézményi átlag pedig 2,98.

2011-ben 165 orvos jelentette a 234 lehetséges donort. Egy jelentő orvos átlagosan 1,42 donort jelentett. A legtöbb orvostól 1 jelentés érkezett az elmúlt év folyamán, míg a legtöbbet jelentett orvos összesen 9 lehetséges donort jelzett a zöld számra.

Minden lehetséges alkalommal azt az üzenetet továbbítjuk az intenzív osztályok felé, hogy ne donorokat, hanem minden észlelt agyhalottat jelentsenek a donorjelentő zöld számra és az első telefonhívást az agyhalál jeleinek első észlelése után közvetlenül tegyék

meg. Három esetben a jegyzőkönyv aláírása megtörtént a donorjelentés előtt.

Donorjellemzők

2011-ben a donorok átlagéletkora 46,18 év volt. 2011-ben a legfiatalabb cadaver donor 13 éves volt, míg a legidősebb 81 éves májdonor volt. Két, 18 év alatti cadaver donorból történt szervkivétel.

A 287 jelentett lehetséges donornak 34%-a volt nő (79) és 66%-a férfi (155). A jelentett esetek vércsoport eloszlását tekintve a legtöbbször előforduló vércsoport „A” volt (46,87%), ezt a „0” vércsoport követte (30,81%), majd a „B” vércsoport (11,6%) és végül 10,72%-ban fordultak elő „AB” vércsoportú lehetséges donorok.

A donorok diagnózisát tekintve az agyi vascularis történések fordulnak elő leggyakrabban (65%), ezt követik a traumás történések (30%) és 5%-ban egyéb diagnózis állt az agyhalál háttérben (másodlagos agykárosodás).

A 234 esetből 165 esetben történt szerológiai vizsgálat, fertőző betegség kizárása céljából. 32 olyan eset volt, amikor a vizsgálat elkészült, de a donáció valamely más oknál fogva megghiúsult. 8 esetben maga a vírus reaktív eredmény hiúsította meg a donációt.

A lehetséges donorok anamnézisének tekintve 42 esetben történt az ellátás során reanimáció. 5 (2%) lehetséges donor anamnézisének szerepelt IDDM és 78 (33%) agyhalott anamnézisének szerepelt hypertonia diagnózis.

A jelentett lehetséges donorok közül 13 másodlagos agykárosodás miatt került az agyhalál állapotába, ezért 72 órás volt az agyhalál megállapításához szükséges megfigyelési idő.

Összesen 17 alkalommal történt kiváltó vizsgálat a megfigyelési idő lerövidítése céljából, de ez csupán 4 esetben történt hosszabb, 72 órás megfigyelési időt igénylő potenciális donornál.

29 előzetes keresztpróba és 149 előzetes tipizálás történt vérmintából. A megfigyelési idő megszakítására 8 esetben volt szükség, ebből két esetben később meg tudták állapítani az agyhalált és sikeres transzplantáció követte a donációt. Keringés összeomlás 4 alkalommal történt. 4 külföldi állampolgárt regisztráltunk és 1 fogvatartott agyhalottat. 11 alkalommal a család tiltakozása miatt hiúsult meg szervadományozás, amelyek közül 1 volt kiskorú, tehát a szülők írásos beleegyezése nem történt meg.

Területi aktivitás

A jelentett esetek tekintetében, abszolút számok alapján, Budapesten volt a legnagyobb aktivitás (60), azonban 1 millió lakosra számítva (pmp: per million population) – Tolna megye volt a legaktívabb 10 donorjelentéssel (pmp: 42,79). A megvalósult donációk is a fentieket tükrözik, hiszen abszolút számok alapján ez esetben is Budapest áll az első helyen 25 megvalósult donációval, azonban 1 millió lakosra számítva Tolna megyében valósult meg a legtöbb donáció, összesen 7 (pmp: 29,95). A többi megye adatait vizsgálva Somogy megye a legszembetűnőbb, ahonnan 2011-ben egy megkeresés sem történt a donorjelentő zöld számra. A további megyék közül a jelentett esetek számát figyelembe véve abszolút számok tekintetében Nógrád megyéből érkezett a legkevesebb jelentés (1), míg 1 millió lakosra számítva Pest megye volt a legkevesbé aktív megye (6 jelentett eset, pmp: 4,87). A megvalósult donációk számait vizsgálva Somogy megyében nem történt egyáltalán szervkivétel, míg abszolút számokat vizsgálva Békés és Nógrád megyékben valósult meg a legkevesebb, 1-1 szervkivétel, 1 millió lakosra számított legkevesebb szervkivétel pedig Pest megyében történt (3 megvalósult donáció, pmp: 2,43).

Transzplantációs aktivitás

A 131 megvalósult donáció összesen 349 szerv kivételét és 269 szerv beültetését eredményezte. Ezen felül 40 szerv beültetése külföldön történt meg a Semmelweis Egyetem valamint a bécsi Allgemeines Krankenhaus között létrejött szerződés értelmében, amely a Magyarországon kivett donortüdők Bécsben történő transzplantációjának feltételeit rögzíti.

Egy donorból átlagosan 2,66 szerv kivétele és 2,33 szerv beültetése valósulhatott meg.

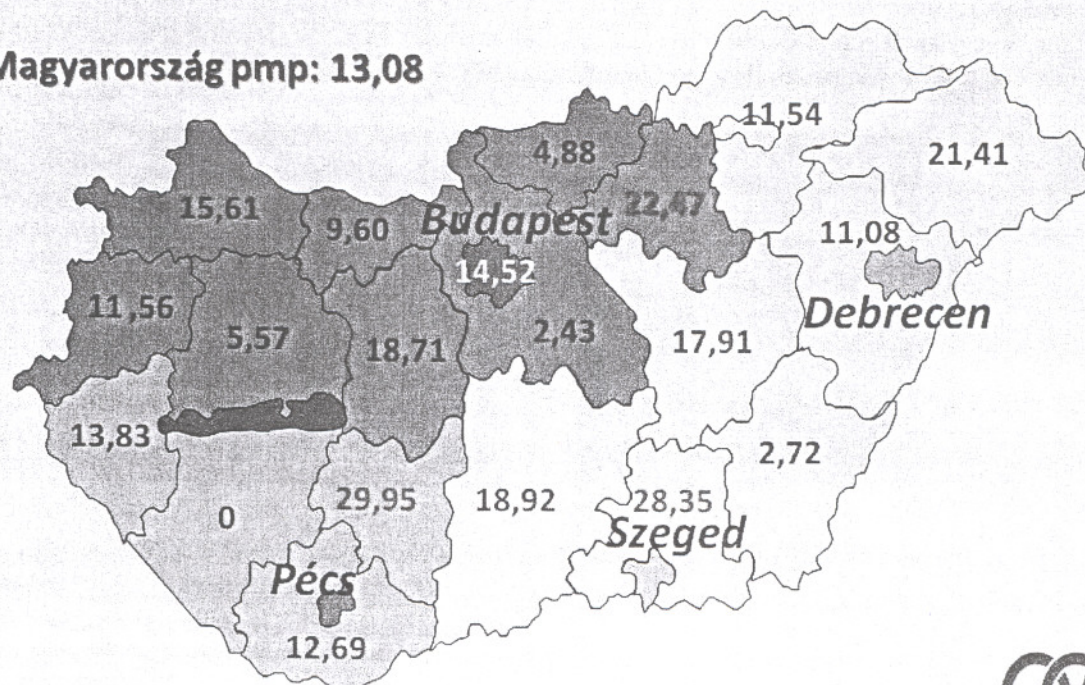
Az összes régiót figyelembe véve a 2011-es évben 244 vese kivétel és 204 vesebeültetés történt elhunytból. 40 vese szövettanra került. A 2011-ben 47 élődonorból történt veseátültetés a négy transzplantációs centrumban.

2011-ben 41 (pmp: 4,09) máj került eltávolításra transzplantációs célú felhasználás céljából és magyar donorból 37 (pmp: 3,69) máj került beültetésre. 2011-ben nem került máj szövettani kivizsgálásra. Kétoldalú együttműködési megállapodás alapján akut várólistán lévő májrecipiensek egyedi esetekben felkerülhettek az Eurotransplant várólistájára, így ezen betegek szervez jutási esélye jelentősen nőtt. Ennek következtében négy akut várólistán lévő beteg kapott szervet, amelynek viszonzása is megtörtént, így

ORSZÁGOS VÉRELLÁTÓ SZOLGÁLAT

Megvalósult donációk száma megyénként 1 millió lakosra számítva 2011.

Magyarország pmp: 13,08

összesen 41 (pmp: 4,09) máj átültetése valósult meg a budapesti Transzplantációs és Sebészeti Klinikán.

Az elmúlt évben 13 (pmp: 1,29) felnőtt szív kivétel történt, amelyek mindegyike beültetésre került, míg 1 (pmp: 0,09) gyermekszív eltávolítás és beültetés történt. Összesen tehát 14 (pmp: 1,39) szív kivétel és beültetés történt.

A múlt évben 10 (pmp: 0,99) pancreas kivétele és beültetése történt meg, szövettani vizsgálatra az elmúlt év során nem került hasnyálmirigy.

2011-ben 40 tüdő beültetés történt magyar donorból és 13 magyar beteg kapott tüdőt cadaver donorból.

Az év során 22 akut szervkérés érkezett a Szervkoordinációs Irodába, amelyek közül 13 esetben történt sikeres szervkeresés után transzplantáció, és 4 esetben állapotjavulás miatt kerültek le betegek a listáról.

A transzplantációs szakma javaslatára egészségpolitikai döntés született hazánk Eurotransplant (ET)

csatlakozásáról, a 2011. november 3-án aláírt előzetes együttműködési megállapodás magyarországi szerződő fele az Országos Vérellátó Szolgálat. Az első évben 3 speciális csoportba tartozó betegek kerülhetnek fel az ET várólistájára: így a gyermekek, az akut várólistán lévő betegek, valamint a hyperimmunizált vesebetegek már külföldről is kaphatnak szervet. Az előzetes együttműködés 2012. január 1-én lépett hatályba, amelynek eredményeként az elmúlt időszakban 4 szervfelajánlás érkezett magyar beteg számára a Szervkoordinációs Irodához, és egy szív beültetésre került a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézetben egy gyermek recipiens számára.

A Szervkoordinációs Iroda 2012-ben is számít a donorkórházak együttműködésére a szervdonációs aktivitás fenntartása és fejlesztése érdekében! Ezért megkezdjük a kórházi koordinátori rendszer kiépítését Magyarországon.

ESICM Hírek

Kedves Kollégák!

Az Európai Intenzív Terápiás Társaság (European Society of Intensive Care Medicine, ESICM) ez évi kongresszusát 2012. október 13-17. között tartja Lisszabonban. Az online absztrakt beadást már megnyitották, az absztrakt leadás határideje:

2012. április 15.

Az éves kongresszus mellett, ebben az évben az ESICM két nyári szimpóziumot (un. Summer School) is fog tartani, az egyiket Lyonban, a másikat pedig Londonban. A lyoni rendezvény témája: Acute Kidney Injury, időpontja 2012. június 28-29. A londoni rendezvény témája: Trauma update 2012, időpontja 2012. május 24-25.

Az ESICM honlapján (www.esicm.org) továbbra is várják a hozzátartozói köszönő leveleket; a társaság vezetősége szeretné elérni, hogy 5000 levél legyen feltöltve. A köszönő leveleket nem kell lefordítani, csak a linkre kattintva feltenni az internetre, névtelenül. Nagyon jó lenne, ha Magyarországról is minél többen vennének részt ebben a kezdeményezésben!

Szentkereszty Zoltán
ESICM Council tag